

Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteisöllisen asumisen (ikäihmiset) palvelukuvaus 1.0

Aluehallitus 17.06.2024 § 138

3518/00.02.01/2024

Valmistelija Vähäkangas Pia
Pellfolk Tony
Björkqvist Monika
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Yhteisöllinen asuminen on sosiaalihuoltolain (21b §) mukaista hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaalle on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllinen asuminen on sosiaalihuoltolain mukaan tarkoitettu henkilöille, joilla on alentunut toimintakyky ja joilla hoidon ja huolenpidon tarve on kohonnut iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on laadittu ikäihmisten yhteisöllisen asumisen toimintamalli. Mallin valmistelusta on vastannut virkamiestyöryhmä. Valmisteluun on osallistunut hyvinvointialueen johtoryhmän lisäksi mm. vanhusneuvosto. Sektorijohtajien kuntakerroksilla on käyty toimintamallista keskustelua. Yhteisöllisen asumisen palvelukuvaus (ikäihmiset) on liitteenä.

Yhteisöllinen asuminen versus senioriasuminen

Yhteisöllinen asuminen on sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa, jonka osalta hyvinvointialueella on järjestämisen vastuu. Yhteisöllisessä asumisessa asuminen ja palvelut on erotettu kahdeksi erilliseksi kokonaisuudeksi. Yhteisöllinen asuminen edellyttää hyvinvointialueen päätöstä asumisesta ja palveluista. Asumisen osalta asukas tekee vuokrasopimuksen kiinteistön omistajan tai vastaavan kanssa. Palvelut tuotetaan kotiin annettavina palveluina. Senioriasumista ei säädellä sosiaalihuoltolaissa. Senioriasumiseen muuttaminen ei edellytä hyvinvointialueen päätöstä asumisesta, joten henkilö päättää siitä itse ja vastaa itsenäisesti vuokrasopimuksen tekemisestä.

Hakeminen, myöntämisperusteet ja asiakassuunnitelma

Yhteisöllisen asumisen hakemuslomake kohdennetaan SAS työryhmälle. Hakuprosessi muodostuu palvelutarpeen arvioinnista (RAI), hakijan tilanteen kokonaisarvioinnista ja tilanteen tarkastelusta suhteessa myöntämisperusteisiin. Sosiaalityöntekijä tekee arvioinnin pohjalta asumista ja palvelua koskevat erilliset päätökset. Asiakassuunnitelmassa määritellään palvelujen sisältö, tavoitteet ja konkreettiset tuntimäärät palvelujen toteuttamiselle. Asiakassuunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteiden pääpiirteet:

- henkilö kykenee toimimaan arjessa omassa asunnossa, hänellä on kykyä ymmärtää ja tulla ymmärretyksi ja hän kykenee tekemään tarkoituksenmukaisia päätöksiä arjessa
- henkilö kykenee suoriutumaan fyysisen toimintakyvyn osalta siten, että hän pystyy liikkumaan apuvälinein tai ilman apuvälineitä oman asuntonsa ja muiden tilojen välillä, hän pystyy avustettuna hoitamaan hygieniaansa ja käymään wc:ssä. Henkilö ei tarvitse apua ruokailussa
- henkilö pystyy toimimaan, jos asunnossa syttyy tulipalo
- henkilö osaa käyttää puhelinta ja/tai turvapuhelinta
- henkilö osaa ja haluaa toimia sosiaalisesti aktiivisena ja haluaa muuttaa yhteisölliseen asumiseen
- henkilöllä on yksinäisyyden tai turvattomuuden tunteita mutta ei sellaisia haasteellisia käyttäytymisen toimintamalleja, jotka ovat vaaraksi tai häiriöksi muille asukkaille

- henkilöllä on kotihoidon tarvetta (30 tuntia/kuukausi) mutta ei jatkuvaa yöllä tapahtuvaa hoidon tai palvelun tarvetta

Päätös yhteisöllisestä asumisesta perustuu aina henkilön yksilölliseen kokonaisarviointiin, jossa myöntämisperusteet ovat suuntaa antavia.

Yhteisöllisen asumisen palvelut ja henkilöstö

Palvelut tuotetaan asiakkaan asuntoon kotiin annettavina palveluina asiakassuunnitelman mukaisesti sisällöllisesti ja määrällisesti. Kotihoitoa ja muuta mahdollista palvelua toteutetaan palvelupäätöksen tuntimäärän mukaisesti asiakaskohtaisesti. Yksikössä on vastuuhenkilö (sosiaalihuoltolaki), joka koordinoi sosiaalisen osallistumisen toimintaa. Vastuuhenkilö toimii yhteyshenkilönä ja tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi palveluohjauksen, omaisten ja vapaaehtoisten kanssa.

Sosiaalisen toiminnan koordinointi ehdotetaan olevan hyvinvointialueen omaa palvelua. Kotiin annettavat palvelut ehdotetaan toteutettavan hyvinvointialueen omana palveluna mutta myös palvelusetelillä.

Kiinteistö ja toimitilat

Toimitilat muodostuvat asiakkaiden erillisistä asunnoista, yhteisistä tiloista ja sosiaalista osallistumista mahdollistavista tiloista sekä henkilöstön käyttämistä tiloista. Toimitilat ovat esteettömät, turvalliset ja edistävät asukkaiden itsenäisyyttä tarkoituksenmukaisilla tilaratkaisuilla, kalusteilla, laitteilla ja tekniikalla. Asuntojen kokosuositus on 30 neliometriä (ARA). Esteetön kulku yhteisiin tiloihin on tärkeää kuten myös poistumisturvallisuus. Pelastussuunnitelma tulee olla laadittuna. Hyvinvointialue vuokraa henkilöstön käyttämät tilat ja toimistotilat.

Asiakasmaksut

Asukas maksaa asunnosta ja yhteisistä tiloista vuokraa vuokranantajalle (vuokrasopimus) ja palvelusta palvelumaksun hyvinvointialueelle. Palvelumaksu sisältää erillisen maksun sosiaalisista aktiviteeteista. Asiakasmaksut määritellään asiakasmaksukäsikirjassa.

Sektorijohtaja, ikäihmiset Vähäkangas Pia

- ehdottaa, että aluehallitus hyväksyy liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksen 1.0
- ehdottaa, että aluehallitus hyväksyy palvelukuvauksen 1.0 sisältämät yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteet

Päätös:

Hallituksen jäsen Mervi Rantala esitti David Petterssonin kannattamana palvelukuvaukseen tehtävän seuraava tarkennus

- kotihoidon määrän lisätään sana "noin", jolloin määritelmä kuuluu "noin 30 tuntia/kuukaudessa". Tämä lisäys hyväksyttiin yksimielisesti.

Paloturvallisuuden kirjauksista käytiin keskustelua. Mervi Rantalan ja Katja Rajalan nostot koskivat sprinklausta, EVAC-mittaria, neliömääriä ja yleisiä paloturvallisuuskirjauksia. Rajala ehdotti automaattisen sammutusjärjestelmän kirjausten poistoa dokumentin sivulla 15 (suomenkielinen) kun tällä hetkellä asiasta ei vielä ole kansallisia määräyksiä. Tämä esitys raukesi kannattamattomana.

Hans-Erik Lindqvist esitti Rainer Bystedtin kannattamana tekstimuutosta, että "kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta rakennuksessa tulisi asuntojen määrä olla vähintään 15-20" muutetaan suunnitelmassa muotoon "kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta rakennuksessa tulisi asuntojen määrä olla riittävä". Tämä muutos hyväksyttiin yksimielisesti.

Käydyin keskustelun perusteella ohjeistukseen tehdään nyt sovitut tekniset tarkennukset. Paloturvallisuuskuvausta päivitetään ja tarkistetaan kansallisen ohjeistuksen selkiytyessä. Palvelukuvaus ja myöntämisperusteet pyritään pitämään mahdollistavina.

Aluehallitus

- hyväksyi liitteenä olevan Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksen 1.0 teknisin tarkennuksin
- hyväksyi palvelukuvauksen 1.0 sisältämät yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteet teknisin tarkennuksin.

Toimilajajohtaja Tony Pellfolk osallistui esittelyn aikana etäyhteydellä.

Jakelu